

СРПСКА НЕЗАВИСНОСТ

ОРГАН НАРОДНО-ЛИБЕРАЛНЕ СТРАНКЕ.

ЦЕНЕ ЗА ПРЕНУТ:
 ЗА ГОДИНУ 24 ДИНА, НА ПО ГОДИНЕ 12 ДИНА, НА ЧЕТВРТ ГОД. 6 ДИНА.
 ЗА ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ НА БАЛКАНСКИМ ПОЛУОСТРВУ:
 НА ГОДИНУ 30 ФРАНАКА, НА ПО ГОДИНЕ 15 ФР. НА ЧЕТВРТ ГОД. 8 ФР.
 ЗА АУСТРО-УГАРСКИ:
 НА ГОДИНУ 15 ФОР. У БАНК. НА ПО ГОД. 8 Ф. НА ЧЕТВРТ ГОД. 4 Ф.
 ЗА СВЕ ОСТАЛЕ ДРЖАВЕ:
 НА ГОДИНУ 36 ФРАНАКА, НА ПО ГОДИНЕ 18 ФР. НА ЧЕТВРТ ГОД. 10 ФР.

ИЗЛАЗИ У БЕОГРАДУ
 УТОРНИКОМ, ЧЕТВРТОМ, И НЕДЕЉОМ
 НА ЦЕЛОМ ТАБАКУ

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА У СРБИЈИ г. Коста Црногорца
 ГОСПОДА УЛЦА БР. 7.

ЗА ОГЛАСЕ РАЧУНА СЕ:
 ПРВИ ПУТ 12 ДИНА. ПАРА ОД РЕДА, А ПОСЛЕ СВАКИ ПУТ 6 ФР.
 ЗА ПРИПОСАЛО 50 ПАРА ДИНА. ОД РЕДА.
 Рукописи шаљу се уредништву, а претплата администрацији
 „СРПСКЕ НЕЗАВИСНОСТИ“.
 РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ. НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

Уредништво и администрација „Српске Независности“ од 1-ог т. мес. налази се у „Једренској улици“ ниже „зеленог венца“ у двокатници г. Косте Црногорца професора, која има улаза и са господске улице између нове двокатне куће г. Кретића председника касације, и старе куће г. Костине број 7.

Господа претплатници, који су се преместили из досадањих својих станова, нека буду тако добри, те нека нам јаве улицу и стан у који су се сместили, како би се могло наредити да им се лист тамо односи и предаје.

Уредништво.

ДЕЛЕГАЦИЈЕ

II (B)

Кад завршисмо пређашњи чланак, мишљасмо да смо тим завршили и свој извештај о најновијој мени у политици Ђесаревине према Босни и Херцеговини, те се спремисмо да се мало позабавимо око других, не мање крупних и значајних изјава осталих заједничких аустро угарских министара у делегацијама, особито око изјаве министра спољних послова, грофа Калнокије, и око одзива и расправе што им је у том особите врсте представништву та изјава дала повода. Но судбина, или управо, аустројска делегација није тако хтела. Онај исти дан кад смо ми свој чланак II о делегацијама дали у штампу, тај исти дан био је у тој делегацији опет врло занимљив разговор о Босни и Херцеговини наравно, и о Србији, у неколико занимљивијој по нас и од самог извештаја Калнокијевог, тако да не можемо на ино а да том разговору не посветимо један засебан чланак.

Разговор се заподео приликом извештаја о трошку на окупацију за год. 1883, што га је аустројској делегацији поднео делегат Др. витез Грохоски. У опште је пословни ред у делегацијама тако заплетен, да ни саме делегације у својој замисли нису заплетеније, те тако може једна ствар да дође више пута на расправу.

У овој су расправи учествовали познати далматински родољуб др.

Клајић, неки Тауше, и чувени „пољак“ Ото Хаузнер.

Др. Клајић пре свега честита себи што је влада учинила по његовом лањском предлогу, на који се Калнијев преходник није ни обазрео, те је преместила тежште владе босанске из Беча у Сарајево и поделила војну и грађанску управу; хвали избор особа којима се та управа поверила, и то је у толико учтивије од г. Клајића што бисмо се могли заклети, да му је политичка или књижевна прошлост и пр. барона Федора Николића исто толико позната колко тајне китајског језика. Но као самосталан човек и члан највише контроле владине уме он и да замери и да критикује. Говорећи о аграрном питању рече, противно мишљењу Калнијевог, да је то питање у свој области окупације једно те исто и да је главно заштитити сељаци, рају (сад их зову закупицима), од самовоље властеле, бегова. Он је и против колонизације, јер сувишак земље ваља чувати за природни прираштај народа босанско херцеговачког. „Окупациона политика“, вели др. Клајић, повела се против вољи народа Аустро-Угарске. Да ли ће јој бити добар крај, то је још сумњиво, ал’ ће свакојока бити од користи ако се бар према балканским државама будемо понашали с добром вољом, као што је то заједничка влада и обећала.

За тим завршује далматински родољуб свој говор изјавом, да има пуно поверења у Калнија, на који се комплимент овај, наравно, врло ласкаво захвално одајућу хвалу своме преходнику и признајући, да његова политика до сада није имала никаквог успеха, па у својој смерности толико је искрен да се и не нада скором успеху.

На први поглед примећује се у Клајићевом говору нека противност, нека неприлика. Он овамо не може а да не призна, да је окупација предузета против воље свих народа у Ђесаревини, а онамо изјављује своје пуно поверење у Калнија, који је, као што је и овом приликом отворено изјавио, рекао да има „много година“ од како је он присталица те политике. Сад настаје питање, је ли и др. Клајић био онда противник политици окупације кад су јој, по његовом мишљењу, били противни сви народи Ђесаревине? Јамачно јесте, јер иначе би изабраник народа водно политику противну жељи тога народа, а то би био нај-

већи политички грех у уставној држави, тако да је то управо морална немогућност. Па кад је тако, шта га је привололо да се сад приклања окупацији и да изјављује своје пуно поверење Калнију? Јамачно то није могао учинити никакав *усах* министров, јер овај сам признаје да га нема. Да су пак то могла учинити обећања у извештају Калнијевог, ни то не верујемо, јер виделисмо, какав је тај извештај а то је могао све разабрати и др. Клајић слушајући тај „експозе“. — Сва негода и неприлика у којој се др. Клајић налази у томе питању проистиче из лажног положаја *хрватске* нар. странке према окупацији и из њених неприродних и самозваних нада у ту политику. Свакојоко је зазорно да политичар с таким „родољубним“ претензијама, као што је др. Клајић може да изјављује тако свечано своје пуно поверење човеку, који је јавно изрекао, да он у Босни не признаје да има *српског* народа но само *босанског*, па ипак да може остати и родољуб. То је неприлика, то је управо трагичност не само хрватства, него и сваког другог племена словенског у Аустрији.

Још је занимљивији говор Пољака Хаузнера. Он опомиње да је вазда био противник политици окупације па и сада, и вели да се Калнија предаје обмани ако се узда у добре последице те политике по Аустро-Угарску. Он само за то гласа за трошкове, што увиђа да је скоро немогуће сад одмах напустити Босну, и што се нада, да ће доћи време кад ће и влада Ђесарева увидети да нема куд, него да *уступи Босну Краљевини Србији по цену војне, трговачке, поштанске и телеграфске конвенције*, на прилику *пруско-немачку*.

На то примећују „Бечке Опште Новине“:

„Говор делегата Хаузнера у толико је значајан, што се њиме први пут некако званично износи на расправу овај у новије доба опет често разлагани предлог, *што га је Ристић на берлинском конгресу предлажио*, да се Босна сједини са Србијом“!

Истина је, да се г. Ристић у Берлину заузимао за сједињење Босне са Србијом, али — „биће мало разлике, ја“ — не у смислу Хаузнеровом, не овако као што се привиђа бечкоме листу, и никако не по цену војне конвенције на прилику пруско немачку! Око тога су се мож-

да трудили они велики српски државници који су наследили г. Ристића, а с каквим успехом, то им је овом приликом, о којој је реч, дао разумети сам Калнија, не палазећи за вредно ни да се упушта у разговор о томе предмету.

„Г. Делегат Хаузнер“, рече Калнија, „ступно је на једно поље, на које ја не могу поћи за њим“. То је све.

То је тако јасно да мора убошти у очи и највећег пријатеља окупационе политике, и најбезазленијег жетатеља и просиоца босанске невесте — у Србији.

На гробу Ђенерала Скобељева...

(Свршетак)

Скобељев још није био сарањен кад су они дубини уздицаји избијали из прсију ритерског Запада! А колко да је, као што је, и тонал и силан овај излив срца француског, правда и истина налажу нам да забележимо: *да он није усамљен!* И Инглези — ти горди синови гордог Албијона — и они су узели и држали реч над сандуком њен. Скобељева! Нека би се с тога и овде чуо и упамтно њихов глас и њихово — *слово над гробом!*... „Младери свет није тако богат у јунацима да би могли лако презалити таквог једног каква беше: *ђен. Михајло Димитријевић Скобељев* („The Times“)... „Скобељев није био пријатељ нашој Инглеској — *и ми би се на сву прилику имали да бранимо неког дана од његове навале* — *али ми ипак жалимо, искрено жалимо, што нема више, живог, смелог — витешког Скобељева*... Има људи који су у каквим будућим менама и променама Русије одређивали Скобељеву *наполеонску* улогу. Судбина, свакако, хтела је другаче, и црна ће земља спорозокрити једног од оних што деле срећу с несрећу државама и народима. Скобељев, међутим, остаје „Скобељев Победоносци“, јер се он предао само једном победиоци — смрти!“

(„The Daily News“).

„Јуче је Русија изгубила Михајла Димитријевића Скобељева — човека који је, у ово наше време, више но икој други Рус оличавао ону огромну снагу коју саставља *право* срце, тело и дух, те земље; јер је то био вој у коме се налазила и предивна ретка способност војника са ретким одушевљењем патријота!“

Скобељев је био узданица ове „народне странке“ у Русији која је, од незнатних почетака пре пола века, све до стигла судбоносне размере и надра је да стане поновно до самих царева. Овом капиталу Скобељев је додао један можда још већи. Он је био војник кога је војска највише волела, и који би у даној прилици извесно имао за собом срдачну, ако не и фанатичну, потпору ове чврсте и аздржљиве снаге. Посматрана у овој светлости, смрт таког једног човека пење се до висине правог историјског догађаја; јер, ма да би се хиљаду разних ствари могле десити које би отклониле прилику за нову појаву његовог сјајног јенија — опет сви осећамо да је могућност била ту, као и да је она ево изчезла за наувек. — Сама смрт, пак, Скобељева у најбољим годинама, јесте доиста са свим ипенадња, и пада на свет онаког каквог потреса. Пре само неколико месеца она позната изјава ње-

гова у Паризу обратила је пажњу целог света, и изазвала на видик његову важност као политичке чињенице. За њега је био доводан и сам светлац могућих заплета на истоку, па да изговори српским ђацима узбујну беседу, и да ју, после свега дома и чуда по Јевропи, понови — Пољацима у Варшави!... Ваистину Русија је јуче изгубила једног знаменитог човека, а савремена историја једног светлог и великог јунака својих трагедија!¹

(The Daily Telegraph).

Петроград 7. јула (п. н.)

„Генерал Скобелев умро је у Москви јутрос између два и три часа. — Још се ништа не зна о његовим последњим тренуцима, али сама вест пробудила је овде општу жалост и узбуђеност. Познато јунаштво Скобелева у последњем рату с Турцима учинило је од а-њ права идола и војске и народа. За њ се чуло и знало толико и у самој дубини Русије да је санка „белог генерала“ — где на кову јаше кроз вину турских куршума — висила на двару руског сељака заједно са санком цара „она“ њихова. Скобелев се од тада славио као победилац Теке-Туркомана и особито као јунак познатог париског журиса на Аустројуг и Немачку. Његов губитак осећаће не само у огромном царству руском него и у васцелом Словенству; јер се он борио за оне који су слободни, и његов најслађа сав био је да ослободи и оне што још сагну врат пред Швабом и Турцима... Био је и таквих ђуди који су хтели да оспоре ђенералску висину ђенерала Скобелева, али баш да узмемо и суму успеха његових за мерило, опет не може се догадати докле би тај човек унапред дотерао. Као командант, све што год му је поверено, све је достојно извршио. Његова лична храброст, међутим, била је нешто више и од саме дрскости, и задобила је у необичном степену ђубав свију потчињених. Један официр који је био и у турском и у туркоманском походу прича ми вако је једног дана шетао са Скобелевим кроз прве ровове (руске) испред Геок-Тепи. У том један куршум звињави поред главе Скобелеве тако близу да се он сасвим механички тресе мало. Но он, дут што се трго, затвориши зубима, стегне несвицу, и оде неки сто корака испред пуних очију непријатеља на бедему горе. Затим, са узвиком „доста“, орене девокурт и врати се у шанац. Шатор Скобелева био је вада на најважнијем месту; он је делио све опасности као што је делио све патње својих војника. Његова смрт, поред опште туге, завия у црно неке од најблагороднијих фамилија Русије... Прерана смрт махних и храбрих војника вада буди велико учешће, али ми сум, амо да ли би нестанак икаквог другог туђина ђенерала нашег доба, изазвао у нама верији и ђубљи осећај жалости од вести по којој је сјајна удога ђен. Скобелева напраско прекинута. Ђен. Скобелев био је непријатељ Англеске, али доста, само његови земљаци ако су са више пажње пратили његове борбе и победе. За нас је Скобелев, за ово последњих десет година, био једини живи појав на мртвој гучини руског бирократства — човек, који се претом силом

свога ђенија уздигао над тешким чамидом које притресује општу значајност исте царевине. Телеграм нашег ђетрогратског дописника који на другом месту доносимо,¹ достојно нам сведочи о ђубини народне жалеости која се у Русији осећа над претрпелим губитком. Сва се Русија дичила и поносила с његовим јунашвом; и заиста, његов живот јуначки више је и одговарао каквом роману него ли прозаичним реалностима нашега века. Од своје стране ми се овде надамо: да нам Русија неће учинити ту неправду да поумњава у искреност овог нашег трибута оном великом ђенералу његом коме је, да се речма једног објажоца његовог послужимо, суђено било: да буде Главикомандујући у рату који би им: о решити Источно Питање. У Скобелеву ми смо сви признавали и личну вредност и челичну карактерност, као што смо нагазили и оне особине његове расе које су, нама бар, изгледале да одговарају далеко боље ђутим и широким пољима Азије него ли политичким и другим штетама и условима Јевропе... У први мах, многи су критичари видели у Скобелеву само једног доброг сељаша, али, суочаван са ванредним тегобама, он је показивао и дара за организацију и одмерености и ладноће у игри са којом је изнашао и најватреније пријатеље своје... Славодубље ђен. Скобелева било је више патријотске него ли личне природе, и његова глава била је и на планува за извршење „свете мисије“ отарбине му. Он је у отађам, био убеђен да се та мисија не може извести док се претходно не рени питање војничке претности између Русије и Немачке. Тешко, ако икако, биће он замењен. Његова одлучност, његова храброст и популарност давала је Русији једног војсковођу који би, зар, једини са успехом мстао на међдан изаћи Немачкој и њеној војској сили. То је био једини руски ђенерал нашег доба који је показао да има пријатне ђенијалности, или нешто томе равно. Сама његова појава на белу кову доводила је војнике у одушевљење вако ни сами ветерани Наполеона I-ог виду никад нагазишали.

Смрт таког човека, у онако критичној периоди за историју Јевропе, јесте ненајважнији губитак за Русију. Он оставља за собом неуведо име, и његови земљаци доста, мучно ће обележити границе до којих би, да је живио, допр'о овај млади о-свајач света.“

(„The Standard“).

На гробу ђенерала Скобелева — која још видимо и чујемо? Само мајку Русију где пази кандило вечна спомена достојну сину своје силе и величине! Сви су други своје учинили. И сам турбин, па и непријатељ, онакао је у њему оно што је у њему и познао — слику и дик у свемо рода ђудског! Али има нешто за кога тај велики гроб покрива све то и — нешто више. Ту почи- ва главом овај брат и јунак кога су ра- не братеке и јуначке најдубље затинта- ле, и који је првим и најтежим рањеницима најпречи међем првико... Михаило Димитријевићу, ми смо Срби, у те- би највише изгубили... —

...Такви борци сад су ређи
Наци дами млого блеђи...“

¹ Види горњи.

Ти си тамо Богу на истици — кажи, ту-
жи, наше јаде, наша искушења... Ми смо
воје јомте у животу... наша крвца још се
елије а застава још се вије — у хорана и у
културама. Први јесу Срби Херцеговци —
наши први мужевци народи — твоји пр-
ви гости славенски. Је ли суђено — осве-
тићемо их. Не буде ли — једин ти аманет.
Прими њих — те наше јунаке — тамо
на небу као што си примио нас — њихове
ђаке — овде на земљи...“

Никола С. Јовановић.
(„Американец“).

ГЕНЕРАЛ
РАНКО АЛИМПИЈЋ
ЧЛАН ДРЖАВНОГ САВЕТА

Умр'о је 7 новембра ове године,
а сахрањен је 8 истог месеца по
подне у 2 часа.

Генерал Ранко Алимпијћ, рођен
је 9 марта 1826 у шабачком округу
у селу Накучанима. Родитељи
су му били спротног стања. Основне
школе свршио је у селу рођења.

Између Ранкових учитеља био је
и честити, сада већ седи старац,
лознички прота Игњатије Васић, ко-
га је покојни Ранко вада задржао
у достојном поштовању. Васић, у-
видев у Ранка лепе дарове, поса-
ветова му да се учи, што он и учини.

Као сваки сиротан и Ранко се
учио, учећи гимназију. Као добар
ђак имао је благодејање а уз то
учио је и другу децу.

Године 1842 сврши Ранко рето-
рику у Крагујевцу, па због отлич-
ног учења и напредовања у мате-
матици, буде изабрат за државног
питомца, да учи војене науке у Бечу.
Али тадашњи метежи у земљи
осујете то, и Ранко продужи науке
у Београду.

Концем 1842 ступи Ранко у вој-
ску као прост редов. 1845 постаде
официром и ађутантом штаба. На
годину дана после тога буде Ранко
као државним питомца послат у Пру-
ску да изучава војене науке. Ранко
се на страни трудио да што боље
изучи војене науке, а као даровит
брзо је напредовао у свему. Но по-
ред теоријске сиреме гледао је Ран-
ко, да што више прибави војничке
практике, те је служио у разним

редовима војске у Прусској. Ранко се
поглавито сиремао за генерал-штаб-
ну струку. Испити је Ранко позаго
са отличним успехом.

По препоруци пруског министар-
ства, Ранку буде 1850 год. дозво-
љено да иде у Белгију и ту про-
дужи и настави своју науку. После
кратког времена врати се Ранко
опет у Берлин и 1851 сврши школу
војену, а концем ове године бавио се
Ранко још и изучавањем војене ад-
министрације и интендантуре.

Поред својих војених наука, па
које је обрабао озбиљан труд и
пажњу, Ранко је одлазио и на уни-
верзитет и ту слушао политичке на-
уке. О распуству путовао је он по
разним европским државама. Про-
путовао је: Немачку, Пољску, Швај-
царску, Белгију, Холандију, Англеску
и Француску, задржавајући се
у свима важнијим местима помену-
тих држава по неко време.

Почетком 1852 врати се Ранко
у Србију и постаде професор у во-
јеној школи. Те се године ожени
са Миловом, ћерком Петра Вукова-
новића, брата књиђине Ђубице.

Као професор Ранко се трудио
да што више војеног знања својим
ученицима даде. Он је израдну за
њих: Тактику, војену администра-
цију и генерал штабне послове, и
те је предмете предавао.

Године 1858 појавио се и Ранко у
реду оних ђуди, који су радили да се
Србија ослободи несретног стања ко-
је ју је довело на вршну пропасти. На
родна скупштина поверила му је тада
ураву војске, и он је своју службу
вршио савесно и патриотски све до
доласка књаза Милоша, савлађива-
јући сваки наред у војсци и бра-
нећи народну скупштину.

1859 постао је Ранко управитељ
војене школе у Београду. 1860 књаз
Михаило постави га за начелника
оштевојеног одељења у министар-
ству војеном.

1862 године о бомбардовању Бе-
ограда, развио је Ранко сву своју
војену вештину и знање, бранећи
Београд, од насртраја Турака. Таки
после бомбардовања повери му књаз
Михаило команду над шест округа,
и стави му у задатак да утврди
границу српску према Турској од
Ибра и Рашке па до Раче на Сави.
Ранко је овај задатак извршио до-
бро, и руководио је борбу са Тур-
цима у Ужичу, и победио их.

1865 управљао је школом у којој
су се учили старешине народне вој-
ске. Поред овог посла предавао је
Ранко војене науке на великој
школи.

ЛИСТАК

КРИТИКА

Хајдуци и развратници у Ваљево.

НАПИСАО

М. Робовић.

Београд 1882 године.

„Овде заударо стравина“.
Нар. Изр.

Ма да смо од неког времена навик-
нути да читамо у нашој журналистици
свакојаке чуд не ствари, опет кад смо
прочитали горенаведену књигу наши
смо се у забуни и чисто не знамо, да
ли да верујемо свему ономе што се у
њој пише или да не верујемо. Баш и
кад би код нас било апсолутно дозво-
љено писати шта год хоће, ми ми-
слимо да наведена факта у књизи са
именом писца јесу такве ствари, које
ако стоје па се и даље трпе чиниоци
подобних нед: а: онда је наше друштво
лешина коју кљују вроне и гаврани; не
стоје ли пак она факта, онда је питање
како се могу трпети у друштву дупле
индивидује т. ј. како они за које се оно

пише а они не хају, тако и они који
могу подобра факта писати. Једно је од
двога: или је код нас завладала тако про-
зна корупција која ће нас у гроб свалити,
или су се међу нама настанили некакви
демони, који раде да тако буде.

Ето такве су мрачне мисли на нас
нашле кад смо ову књигу прочитали.

Истина ми смо преживели време „Са-
дашности“, „Домишљана“, „Балкан-Пре-
дс“, „Ере“ и т. д. што је све било при-
времено, минутно, па како се ова чеда
разних диспозиција рађала, онако су и
умирала, као што се рађају у шевару
и барушивом смраду оне многобројне
отровне мушице, које човеку лете прав-
це у очи. Ми смо прочитали и „Бомбу
Живка Цукића“, ту поругу па књижев-
ност, у којој се тај Пезиван, који је
део век провео по ансанама, хвали како
је био у логору Керимовом кад су часни
синови српски крв своју проливали за
ослобођење своје браће, а он расгуро
турске прокламације по народу и пре-
диковао турску милост Србима, коју ми
познајемо од Косова. Али на нас није
могло учинити другог упечатка осим што
смо се чудили, како још има образа да
гази ову свету земљу! Међу тим он је
гази и још се свуда хвали Миђиним
пријатељством.

Ми слушамо како су Швабе измислиле
и огласиле, да су наше сухе шљиве бо-
лесне и тиме народу учиниле штете на
хиљаде и хиљаде дуката, па ником ни-
шта, као што није ништа ни Керимовом
агенту. У нас често не можеш наћи ни
чистог вина, ни чистог млека, ни чисте
масти, па се о томе нико ништа не бри-
не. Нас гуде наши лебари и касани, па
то тако иде као да су нас узели под
аренду. Кад кога надлежног о томе опо-
мене, он ће вам рећи: „махни се бо-
гати та то су само ситнице“. Често ћеш
у нашем друштву и то највећем сустре-
ти се са најнеморалнијим, најпокре-
реним и најобружанијим личностима, па
сви ћуте, слежу раменима и опет се с
њима поздрављају, јер као што нема
разлике између воде и млека, или из-
међу вина и цварисе тако нема разли-
ке између поштења и непоштења, из-
међу честитости и гнусности. На углед-
ним местима ви се здравите са таквим
лицима, која на сокаку нећете ни поге-
дати од стида и срама.

Ми смо читали по новинама како је
уипрашњено стотињима новинарских по-
родица, било губитком „залогаја леба“,
била сељаканем, па слетнемо раменима
и само се питамо: докле ће ово олако
ићи? Ја овде нећу да напомињем ни
Бонтуа ни његово банкротство а нашу

штету; нећу да претресам истресање
наших ђумручних каси, врти опет наше
расипање ко да смо нашли благо цара
Радована, — него ћу само да се заш-
там: ђуди Божија, вредн ли што год и
шта је то што вреди у овој нашој ро-
ђеној земљи? Вреде ли зковци, вреди ли
поштење, вреди ли рад и савесно вр-
шење службе и свога посла, вреди ли
карактерност, вреди ли памет и разум?
Колико ми имамо имовне сигурности, ко-
лико ли имамо личне безбедности у овој
земљи, коју су наши очеви и браћа кр-
ваљу заимали?

На сва ова питања читалац ће наћи од-
говор у овој књизи г. Робовића. И наћи
ће такве одговоре, од којих се кожа жежи,
коса расте, а језик занеми. Писац прича
како је Ђурђић украо дете на његове
постеле, у коју је легло да спава, из
куће богатог човека, из сред вароши, а
ми ето у сред Београда доживисмо, да
се пуда на нашега Краља у сред цркве,
кад он приступа Богу на молиту, па
сад сами одговорите на питање, имамо
ли и колико имамо личне сигурности?
Новине рекоше, да је овамо донесена
некаква грдна гомила динамита, а по
вароши се зучка да се негде у некак-
вом винограду пронашло неколико сан-
дучића динамита, па сад нека одговоре
Београђани јесу ли сигурни лично и

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

1867 буде постављен за помоћника војеног министра. Но исте године онадну га извесни пакосни људи нед књазу, и књаз га стави у пензију. 1868 постављен је Ранко за начелника округа краишког, а 1869 за начелника округа позаревачког, у оба округа имао је Ранко у дужности да руководи годишња упуштања народне војске. Ранко је у оба правца делао ревностно и савесно, резултати његова рада показивали су увек да је савестан чиновник и прави патриота своје отаџбине, коме истински лежи на срцу њено добро и наредак. 1873 године постаје министар грађевина, али одмах те исте године отетуну.

1875 буде Ранку и опет поверена команда над оружанима: шабачким, ваљевским, подринским, ужичким, чабанским и рудничким, и он је имао за задатак да брани и чува границу од напада турских. 1876 године пошао га Господар у Црну Гору да води преговоре о савезу између Србије и Црне Горе. Кад се Ранко отуда поврати буде наименован за команданта дринског корпуса, са којом је 20 јуна исте године поју прешао Дрину и ушао у Босну и ту се са Турцима побио. Српска војска под командом Ранковом борила се храбро у Босни и свуда побеђивала Турке. Било је битака великих, и свуда се српска војска одликовала храброшћу и победом. На Проконпа 8 јула одржао је Ранко са својом војском сјајну победу над големом силом турском. Ранко је у Босни освојио 17 села и држао се са својом војском на босанском земљишту све до тла, докле није наређено да се са војском врати из Босне преко Дрине у Србију.

После првог рата постављен је Ранко за команданта дринског кора. За време другог рата имао је Ранко у задатку да држи офанзиву са босанске границе. Ранко је чувао српску границу од упада турских, те није никада ни један Турчин могао учинити никакове штете оним крајевима, који су на граници босанској. После рата 1878 постаје Ранко министар грађевине, но због нарушеног здравља да оставку.

1880 Ранка удари капаља, која га поразиле у живцима. Од тада је Ранко боловао од те болке, док му није учинила крај животу у добу, где би могао још послужити својим лепим особинама и спремом, и својим узоритим патриотизмом, отаџбини и народу српском.

Покојни Ранко био је једи одличан члан народно либералне странке, и истински се одушевљавао за њена начела, тврдо убеђен, да су она спас Србије и српства. Спустајући у гроб тако ваљаног Србина, војника и патриота, ми му предлажемо гроб са истинским осећајима признања, а историја народа нашег забележиће и његово име у реду оних заслужних синова српских, који су живили и радили, мислили и осећали за добро, срећу и лепшу будућност народа и своје отаџбине. Нека је зато српска земља генералу и патриоти српском Ранку Алминђићу и дуготрајни спомен међу нама!

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

Наши се читаоци без сумње сећају, како су нарочито аустро-угарски листови, приликом последњег путовања генерала Игњатијева по Европи, с највећом жестином одрицали томе путовању сваки политички значај, и ако је целом осталом свету било јасно, да Игњатијев није путовао тек масла ради. Но ако су они листови налазили тада свога рачуна да тако пишу, сада, пошто се пре неколико дана и сам Гире, руски министар спољних послова, кренуо на пут, налазе они свог рачуна да опозову све оно што су о Игњатијеву тврдили. Не мислећи ми го шта су пређе говорили, они сада признају, да је главна цел Гировом путовању да ублажи и паралише утиске, које је Игњатијев на разним европским дворovima оставио. То значи, да ће по њиховом мишљењу, Гире поправити оно што је Игњатијев покварио, да је, дакле, Игњатијев тада преко Беча отишао у Париз, и да је тамо у неку руку продужио улогу Скобелева, а за тим додирнувши Италију, поново преко Беча вратио се у Русију. Шта је Игњатијев у Паризу учинио, то ће по свој прилици још за неко време остати тајна, но сам тај факт по себи да је у Паризу конвенисао са меродавним политичким личностима, дружио је аустро-угарском новинарству довољно повода да с неповерењем и сумњом предусретне тај пут Игњатијева, нарочито што се знало, да овај у Бечу није никога тражио.

Нема сумње да у Аустро-Угарској имају и сувише повода страховати од Игњатијева. Но мучно да се и од Гирса имају чему доброме надати. Гире је прво свратио у Немачку да походи кнеза Бизмарка, а одатле ће, колико се за сада зна, у Италију, где му се породица бави, па тек онда ће преко Беча натраг у Петроград. Да ли је то Гирсово путовање у вези с политиком, о томе морамо причекати да нас време обавести, но свакојак је значајно да у Аустро-Угарској поздрављају пут Гирсов по Европи с њиме задовољењем и очекивањем да ће парализисати рад Игњатијева, ваљда у корист њихову, у истом времену, када се из Петрограда на све стране жицом јавља, да је Александар III. позвао и примио Игњатијева у парочитој аудијенцији.

— До сада је Русију у Црној Гори заступао Јовин као министар-резидент и генерални консул. Сада је Јовин отпозван, а на његово место долази дојачкошњи дипломатски агенат у Бугарској, Хитрово, као ванредни посланик и опуномоћени министар.

— Енглеска влада послала је у Мисир свога ванредног цариградског посланика Лорда Диферина, да проучи тамошње прилике и да поднесе свој предлог о нужним изменама у управи мисирској. Та околност као и то да енглеска војска никако не излази из Мисира, шта више да је врховни командант војске погодан стан на више година, може послужити као јак разлог, да Енглеска у оште не мисли излазити из Мисира и да су дани мисирске унутрашње самосталности избројани. — Ето до чега могу довести народ и државу лакоумни и бесавесни државници, који обично почињу са прекомерним задуживањем земље која им је поверена, да је после изнурену, изнемогу и растројену предаду туђину.

— У Мадриду је пре кратког времена умр'о бивши председник шпанске републике из 1873 године Станислав Фигујера Моракас. Од како се краљевство обновило у шпанској Фигујера није више учествовао у јавним пословима.

— Турска влада појачала је турске посаде на пригорској граници. У исто време тражила је од пригорске владе обавештења због тога што је дознала да се Црна-Гора оружја, и обратила се у тој ствари нарочитом нотом и осталим европским силама.

— Бугарски кнез вратио се из Русчука у Софију.

Араби-паша.

У прошлом броју нашег листа саопштили смо по страним листовима изјаву Араби-паше, да је рат против Енглеске закључен у мисирском министарском савету под председништвом самога Кедива и у присуству Султановог изасланика Дервиш-паше.

Како смо и сами посумњали у истинитост те вести, то ево сада доносимо у преводу писмо што га је Араби паша из затвора послао редакцији једног некоег листа „Тајмса“, да се преда јавности.

То писмо гласи:
Господине! У 1105 броју „Јевајба“ нашао сам и прочитао један чланак под насловом: „Апшење устаника у Мисир“. У томе чланку казује се колико су устаничких официра, колико шејка бедујинских, колико калија, д-пурираца, улема, мудира, чиновника, трговаца, трговачких помоћника ухапшени и одведених у затвор. Ако су се војници побунили, зашто су онда те многе уважене личности, које су разне дужности вршиле, похашане и зашто се с њима рђаво поступа? И ако је цео народ без разлике сталеза био у томе једнодушан, да ослободи земљу и да је брани од непријатеља, зашто да се само они жигошу именом бунтовника? Доиста то је тиранија, што се тако с њима поступа. Рат је отпочет у сагласности божијој и човековог закона, у сагласности са свештеним решењем једног савета, у коме је председавао Кедива и у коме је присуствовао Дервиш-паша султанов изасланик. Кад су војници и становници Александрију напустили, вратио се Кедив натраг и стао је уз оне који су отпочели рат против ове земље, — а то је законно забрањено. Цео мисирски народ био је једнодушног мишљења, да се Тешик-паша мора по нужди одузети власт, што је погазио прописе божег закона. Народ је захтевао да се продужи одбрана земље и донео је о томе решење, о чему је и Његово Величанство, султан, извештен. Јесмо ли ми онда бунтовници? Ја тврдим, да смо ми бранили нашу земљу онако, како нам и божији и људски закони морају одобрити, и ко год противно говори, тај не казује истину, већ је

јмовно? Писац пак споменуте књиге прича како се водили преговори преко парламентарја између родитеља украденог детета и хајдука. На док се хајдучи чекали на „реско“ новаца седећи крај пута, позак сахата далеко од Ваљева, све су „путнике који су ту да пролази из вароши обљачкали“. Неки Шанчани ишли у Ваљево и носили новце за шљиве, па им исти хајдучи отели новце. Они дошли у Ваљево у 8 часова у вече (јети кад дете још није било враћено) и код полиције моле за помоћ, јер су „хајдучи остали на истом месту“, а полиција им одговара: „сутра..... па ћемо радијати што можемо..... шта ћемо вам“.

— Ама молимо господине“ с очајањем вапију обљачкани, „ено их на путу овде — нема под сахата од вароши..... Учините, молимо.“

— „Сутра, сутра,“ одговара пољвацац.
— „Ваш да ишање, господине, ено их још тамо..... И кола су тамо.“

— „Мата је тога дана био предузео да искупи народну војску и био ститао козабарски батаљон, но га је он распустио кућама још истога дана пре подне.“

— „Сељаци из истога села (страна 77) причају: Ми смо тај дан готово били околели то место и хајдуке; по неки смо се били привукли врло близу њих и

гледали их очима шта раде..... гледали смо, али ми ништа нисмо смели чинити, јер нам је кмет казао: Да за главу не дирамо хајдуке по наредби начелника“. Зашто, упитаће когод? Зато, одговара писац (страна 76): „Мата забавља да се Ђурђић узврати“.

— „Људи се (стр. 61) изгубили од страха зликоваца. Нико не сме ниу паром, ни из вароши ни на пут ни на поље; несме ништа да прода, нити пред ким да узме више новаца, па да што купи или набавља или да дограђује.“ Јер ће зликовци видети и новце отети. И у подобним приликама игра улогу један пољвацац — „човек, који на задовољство публике трештен пијан јаше магарад у циркусу, и губице држи на пољиву, као Жаба на површини воде.“ Страх и ужас од подобних појава чак је узнемирио и госпоњу начелниковицу. Поплашена и душевно узнемирена, она тумара по картама да јој кажу шта ће бити са њеним мужем, и овако им се жали: „Ни једно не једемо, ни једно не пијемо нити спавамо од бриге.“ Картаре јој међу карте и одговарају: „Бог ме ти Мати не стоји добро, ено му пут у апсану.“ (Стр. 77.)

Ја већу даље исписивати наведе, него ћу само запитати: од куд је ова напаст? Ко је тај, што је заборавао своју дужност, не боји се закона, не стиди

се људи, своје личне интересе претпоставио и земљи и отаџбини, и како то сме бити? Зар нема закона у овој земљи да вагна свакога да поштево врши своју дужност, зар има у овој, нашем крваву заливеној, земљи и таквих људи, који се Бога не боје, људи не стиде и законима се не покоравају? Има, одговора писац.

Ко су ти људи? — То су (стр. 30): „Напредњаци.“ Они су све жртвовали „интересима ванредне странке.“ (стр. 31) „Зарекали се јавно да и најгоре људе очувају у напредној странци једино благословеној у Србији од голубоносац,“ и писац наводи овај случај: „Судила се у суду кривиза једног сељака из Михонице. Дело се догодило због сукоба неких сељака при забављању кмета Ракића, познатог робујаша, кога начелник Мата на силу држи у кметству.“ Тужилац и његова родбина познавајући председника суда ваљевског (као напредњака) мотивирају своју тужбу овим речима: „Ми смо, господине, напредњаци.“ (стр. 35.) Наводи факт како је председник Ваљевског суда из партијама лажно сведочио..... Писац казује како су допови, робујаци, људи с будама, кесароши, и т. д. саставили чету напредњачку и туку остале људе, па им се то још уписује у запису. Приповеда како силне новце

троше људи који ништа не раде и који ништа немају, наводи више таквих прилика. Приповеда како пандури баре, како узимљу новце и како их напредњаци мењају кад треба разбојника пусти из апсане да утекне. (Стр. 48) „Брат пандур, а зет апсанција,“ — „чланови ванредне чете.“ (стр. 50) „Новач, вели писац, са политичким разерагом владајуће партије, која се са пандурским тежењем на влашту узврати у коштак с народом, за бирорски штап.....“

Још грознији факт наводи за председника. Председник тражи прекобројно четири пандуре да чувају Ђурђија у апсу. У очи бегства Ђурђијева председник „хапсанције“ отпустио, а пандуре разрешио од шибачева ноћу код хапсане. — Те ноћи је Ђурђија не-стало.

Овај је председник по речима писца: „одборник управе напредне странке..... страстан политички агент..... и врени лакеј изиграних ауторитета.“ Напредњаци су га вандрили преко сваког реда и обичаја.

Један од напредњачких јунака, некакав пандур Јован, толико се обезобразно и избезумио, да прави експесе у очима власти и нагрђе чак и на помоћника. Помоћник заповеда да га отерају у хап,

роб страсти и повода. Додајем да уземе Ислама и правоверних свих земаља на свету морају признати, да ми никад не...

вносимо на јавност нека види свет, како напредњачки партизани врше званичну службу, и како то њихи патрони „не виде“...

Врања, 30. Октобра 1882.

И ако је у десети 4. тек одошло испирања г. Вула Шоновића, уваженог начелника, у главном све кајато, никак вредно је да се о овоме чину, којим на...

ДОПИСИ

Врања, 28 октобра 1882.

Зна се како је по малим варошима и познато је какав је у њима живот. Па и од оваког живота далеко је монотонији живот по варошима од-б-ђених крајева, изумирајући само Нил. Тако: ми овде имамо две кафанице, у које већином чиновници долазе и пред којима се готово увек у неканцеларијско време могу видети. Пред кафаницом „Касниом“ обично изјутра сачекамо пошту, и разносач прво дође к нама на разда новине и писма ком је шта довезено и ту заједнички читамо новине, ако који пре нађе, што важније другоме покаже итд. и на тај начин напунимо се „новостима“ које су у срећном Београду још пре три дана биле. То толико уживања са новостима с поште имамо. Но наш ак — напредњак а пређе бивши „ревностан“ турски чиновник Горча, да би стао на пут овом на овај начин ширењу „безобразног миса“ против његових гласа, сво измену је ту практику. Наравно само смо ми личени тога уживања, а „вернима“ се чини још више. Тако, братија поштар Горче „Чика“ ескретар. Др. Чолаћ (само треба знати чега доктор?), каскало Шијак, Буздован платвокрадец и „Сотјари даскал“ Коста, све као што видите „одабрани“ људи, изјутра оду у канцеларију поштанску на присуствују при отварању поште, прегледају коме од кога иду писма и затим за себе узму пошту, а ми тек после 9 сати, кад смо на дужност и, једва угледамо наше жељене новине и писма с поште.

Ми мислимо да нема тога закона који би оваку контролну комисију допуштао. Мислимо, да је пошта за све нас и све поданице наше државе установљена и по томе да морају сви подједнако послужити бити службом поштанском. Према томе, Горча злоупотребава власт поштарску, кад извеснима даје привилегије да долазе у пошту место у механу, па у пошти да баратају по туђим писмима, док узму ако за њих шта има а све остало становништво оставе да им се пошта разнесе кад њима буде ђе.

а остали кандури тапкају га руком по рамену и веле му (стр 79): „иди кући Јово, па сутра шта имаш.“

— „У Ваљеву... напредњаци... сродили се са људима из доповске трупе и огласили их као заслужне за своју партију (Стр. 83.)

— „Доповска је тежња претегла политичку.“ (стр. 83).

Као што читаоци виде, ово већ прелази сваку меру партије и постаје „страстан партизански удружен са доповљуком.“ И нехотице падају ми на памет речи једног напредњака из Врање, који на питање једног Београђанина: какви су људи у Врањи напредњаци, одговара овако: „Бога ми нема ни једнога који није какво зло учинио, или који не тражи штогод мимо закона.“

Писац сврхује своју књигу овим речима: „Народ не одваја живот од рада, напредак од мира и благодате од ижовне и личне безбедности.“

И ми ово потписујемо, али се не можемо сагласити с писцем да страдају само једино „радикалци“, већ би на против имали право нешто друго рећи, али како о томе г. Робовић у својој књизи ништа не говори, ми ћемо то мимоћи.

Где се владе подобни изроди, какве опише г. Робовић?

Г. Робовић тврди, да је полиција Ваљевска поглавити узрок свију ових јама, у којима се људи куке. Он наводи, како је полиција ванпожила тушту таму свакојаких казаница и ђумеза, у којима се пати разврат, множи проституција и из којих се врбује чета напредњачка.

Да ли ће бити потврђени ови факти пишањем комесара? На то питање писац овако одговара: (стр81) „Па и владин комесар, г. Христић, окружен је неким људима, којима је био опкољен пре њега Мата.“

Кад човек дола овим фактима опште позната факта: фалсифицирања докумената, хапшења, прогањања, када дола двојасце и т. д.: па како свако време има своју главну црту, којом се карактерише, онда ће бити карактеристика времена владе напредњачке овака: време хајдучтва и разврата. У овоме времену није била сигурна ни држава ни црква, ни дете у својој колеџи па ни Краљ Милан I и то још ни у Божијем храму!

ли: „распни јего“ народ то са тихим гуњањем прелази, хоће рећи: „није тако, не!“ па додише, при испирања даје излива своје љубави и поштовању, Каква разлика, каква супротност, колики науз за владу! На чијој ли је страни правда?

Да пређем на само испирање г. Вула. Тек на дан два дозвало се да ће г. Вула поћи 3 ов. мес. Пријатељи његови појимајући симпатије које је г. Вуле уживао у народу одавашне намеравали су да у очи његова поласка приреде забаву у част његову, да се тако сакупе и што срдачније с њиме се опросто. Но г. Вуле из скромности своје није хтео ту понуду да прими. Једва је пристао да 2. тек после вечере дође у кафану која је намењена за то пошто смо му дали реч да ће нас само неколико бити. И он дође, али неки беху још пре њега дошли а други после са фамилијама, тако, да се кафана напуни. Весело ово изгледаше чисто породично, па и чланови тога скупа као да беше све једна породична љубав везивала. Разумео се, да овде беху никакве „чике“, „шијаце“, „латно крадци“, „косте-даскаци“, „горце“ и „карастајови“, јер оваки „одлични“ карактери немају места у оваком друштву, а и желети је да свако друштво од таквих буде чисто. Неколико чланова оvd певачке друштве, одеваше неколико цесима, док се после после цесма неограничаваше само за оних а-тазом, већ и други и готово целокуп весело одушевљено певаше. Више је здравича напивоно у здравље г. Вула, и за срећан пут, и свака је била заданоста искреном љубављу и тоним поштовањем, свака је изјављивала жалост што се растаје, па и свака је била пуна патриотских мисли и жеља. Г. Вуле тронут овим симпатијама свакоме је скоро узбуђеним гласом од радости и жалости одоздрављао и топло се захваљивао. Вредно је да споменем здравичу и оvd трговца Димитрија — Митке — Јовановића, у којој је изјавио сажалење што се за овај скуп није јавило, да би могли и други од Врањанаца доћи на је поред осталих жеља пожељно: да г. Вуле сворим прође кроз Врању као Призренски Начелник за Призрен. Дено, хармонично „многаја лета“ следовало је после сваке здравиче. Г. Вуле је отишао одмах после 12 сати, а други су остали и даље продужили весеље до после 2. сата.

У недељу 3. тек. беше се доста света испунило пред казано „касином“, куда је имао г. Вуле проћи. Чим се указао, музика је засвирала „растанак“, а г. Вуле врлуу се даље узимом, за њим велика пратња: пред свакима вратима беше људи и жена, са којима се г. Вуле прашаше: „збогом“, а они њему: „збогом — срећан пут“. Пратња постајаше све веће, тако, да се узика, којом се ишло, напуни света. Мождо се од свију страна чути: „еј, што беше добар човек!“ „овакав начелник више неће доћи!“ „проклетта душа „виделовачка“: да богда скоро се опет за начелника вратио!“ — „Да богда у Скопљу би начелник!“

Оваком благославима праћен је г. Вуле. Кад је дошао до куће г. Х. Мигића извошено је пиће у част, а г. Мигић напиво је лепу здравцу. Од целе пратње захори се: „живео“. И пред кућом Ј. Милековића трговца, почашења је пратња г. Вула пињем какво је ко хтео и напвијане су здравце. Кад се је изашло већ из вароши, г. Вуле стао је да се опросто са пратњом, здравцом је захваљивао на тако великој уваженој му почасти, на толикој симпатiji, поштовању и љубави, уверавајући да је све чинио и трудио се да одговори својој дужности и позиву своме и да му је зато савест сасвим чиста, да му је жао што се растаје с народом, кога је од срца волео и да ће га навек на срцу носити, модећи да тако исто и њега незаборави, а да и даље иде путем и правцем којим је пошао, дајући тврдо у вереве: да ће морати правда и света ствар победити, нагласив да добро упамте ове речи његове. На здравцу му је одговорено: да је народу веома жао што се са њим — својим оцем, братом старешином раставља, да ће га у драгојупосмисли навек имати и да ће са том успоменом чувати и убеђење: да ће скорим уверењем правда правично задовољена бити, а г. Вуле нека буде уверен да ће га срдачни благослов народни на сваком кораку пратити. После ових речи настаде мала почивка, када се чушаше тихо жељање, јер многи ма суза пође жалевши што се са својим добрим старешином раставља. Тинишу ову прекидоше неколики гласи „живео“, којима се и цело народ придружи и разлегаше се „живео“ — „живео“.

Заста ово беше свечани тренутак: тренутак и радостан и жалостан: радостан, што је народ толико свестан да овако јавно одаје почит и указује љубави ономе, кога ђе министарски гони из службе у пензију; а жалостан, што назим рођеним оцима изомо како се правда гаси, самовоља тера, и поштени чиновници, праве народне патриоте узклају да се отворе места виделовачким приностима, па ма то били врло жалосни чиновници, врло траљави карактери! Г. Вуле поздрав се и изјуби се са пратњом, многи се пратише али многи на колима и коњима одоше да га прате до Прибоја (село 2. сата од Врање).

У Прибоју се је г. Вуле мало задржао, жунио се да стисне за ручак у владичин хан где су га други чекали. Прелепо што ће се кренути поведе се коло пред школом прибојском, у коме и г. Вуле бејаше. Одшешлење беше неопишано. Једном мишљу, „едном жељом, једном вољом и једним озећањем беху сви у колу, заданути. Милана беше гледати. Затим се г. Вуле опросто с пратњом, братски захваљив се на љубави и почасти и кренув се праћен неколико пута понављајући од пратње „живео“.

Неки том приликом изјавише сажалење, што се од некуд није нашао Гарашанина да види како народ поштује овога, кога он службе лишава, и да се увери колико има места и корена у народу. Други пак сажалењем што ово неможе да види Новаковић, да срава са дочеком, који је њему чак као активном министру указао приликом доласка и Врању; видео би кога народ више љуби и уважава. Али тако је: благо оном ко стече благослов народни, а тешко оном кога народ још за живота куве. Јест — да заврним речима у депешу — стегле напредњачких интрига сложиле се о стегу правде, поштења, патриотизма и народног поверења. Народ је умео да суди и пресудио је. Нека г. Вула увек и на сваком месту овакав благослов народни прати. Хвала је се оваке старешине, оваки Срби!

Очевидиц.

ВЕСТИ ИЗ НАРОДА

Из Азање, у округу смедеревском, јављају нам, како су 10 октобра ов. год. Ранко син Милентија Вуљевића и овога брат од стрица Станоје населим националном одвукал, Смиљу квер Аскентија Илија онд. с немером, да се Ранко са њоме венча. Што је било код девојке новца, отели су уз пут, и одвели је у кућу Ранкову и тамо је затворили, и заоставили. Пошто отад девојчин не беше дома, то њен стриц и мајка јаве за ово кметовима, и они оду кући Ранковој, али је међутим, отац Ранков Милентије, био поставио стражу са пушкама о о куће, те кметови у први мах нису ништа могли учинити, и тек пошто су позвали више људи и са њима дошли, отац Ранков пусти у кућу само „виделовца“ главног кмета Јанка Јелића, који је ву мајсторију употребљавао да девојку приволе, да изјави вољу, да хоће да пође за момка, али му све то не помаже, јер девојка није хтела да пристане, но је говорала и јадиковала се, како је насилно у кућу доведена, и да ће се она пре убити но што ће за момка поћи, призивајући у помоћ и одбраву, и кметови је тада прусте из затворене собе и предаду стрицу и мајци, који је одведу оцу и мајци њеној.

Сутра дан отац девојчин дође кмету и саопшти му целу ствар, а овај место сам да званично саопшти о овом насилном делу вишој власти, он тужилоцу одговори, да ако хоће да се тужи, нека иде капетану, што овај и учини оду у Паланку и преда тужбу, плати 5 динара за таксе и 8 1/2 динара за дијурну чиновнику, који ће доћи да дело звиња.

Али изишај овог дела паде у део прекобројном писару Буђецу, који се држи у смедеревској Јасеници само за то, да штити и брани „виделовачка“ недеља и да агитира за „виделовачку“ партију. На наравно да ни ово дело, поред свега тога што је оно грозна и нечовечка, није узео озбиљно у ислеђење, као што би по закону требало, но је гледао како да кривце и зликовце законни. А да је заиста овако, види се отуда што су они још и сада на слободи, и нису претрпели казну коју су заслужили.

Буђењак испитује сведоке без присутних грађана и тек пошто испит сврши он онда зове присутне из чаршије да они овере исказе сведока. Но казивању истих сведока, Буђењак напикну и прети им, само да би се они абунили у своме исказивању.

Ето види се докле је партијизам овладао код „виделовачка“, да они и оваке злочине заклањају. У интересу би правде било, да надлежни среска старешина смени Буђеца, и пошаље другог кога

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

чиовника да ову ствар изврши по закону, а не по партичаности.

Даље нам јављају из истог места, како је 4 новембар ове године био одржан избор кмета у Кусатку. Оци тога дана хотадашња кмет „виделовац“ Јован Милојевић, спровео је поштена, вишегодишња три стара кмета, Милована Васиљевића, Мијанла Јанковића и Никољу Крајнца, у Паланку капетану, као бајаги да су неке кривце починили, а међутим то је чинио за то, да му они као добри и поштени људи и домаћини не би осујетили избор. Овај „виделовац“ у споразуму са Чумићевим асетом поп Пантом Банковићем и још неким „виделовцима“ хоће и даље да кметује, и ако није способан за то, и ако га сви сељаци мразе и одбијају од себе. Али „виделовци“ и мали и велики, хоће на сваку бога да се одрже у власти, и ако их народ неће јер су му у сваком погледу додијали.

ДОМАЋЕ ВЕСТИ

У недељу обављен је избор два члана општинског суда, неколико кметовских помоћника, одборника и њихових заменика.

Од скоро две хиљаде, који су имали права за гласање, дошло је свега 250 њих. Од ових су гласали око 170 за „виделовачке“ кандидате, а 70 њих за кандидате радикалне.

Ова равнодушност према вршењу грађанских права има се објаснити данашњим стањем кога су „виделовци“ створили у нашој земљи. Данас се нашим грађанима не мила ни живети, а камо ли шта друго радити. Сваки мисли шта ми је вајде и употребити моје грађанско право, кад се оно на сваком кораку гази и омаловажава.

„Виделовци“ су употребили све своје ујурме, да колико су добили при овом последњем избору у општини, на своју страну гласача? Једва десет двадесет. А оно друго што је испунило број двеста шест били су људи који су зависног положаја, па су морали гласати за „виделовачке“ кандидате.

И зар може веће моралне поразе бити од ове за „виделовце“. Али они још каида неће да увиде да су свакоме живом додијали.

— Виделовачка полиција и поштари непрестане стају на пут ширењу нашег листа по вароду. Ми смо више пута дигали наш глас противу ове „виделовачке“ самозволе али помоћи није било, јер онај који је обешћу општин, не обзире се ни на шта. Између осталих наших пријатеља који нам се жалу, на такове поступке „виделовачке“ бележимо овде и овај случај. Аврам Станимировић „виделовачки“ аминаш и посланик за срез вишњи, наредио је да се наш лист у општини малоопштинској не сме примати, поред свега тога, што народ тамо жели наш лист да држи и да чита. У овоме помаже Авраму неки општински ћата Љубомир Грујић. „Виделовци“ се боје да народ не чита наш лист те да још боље не упозна „виделовце“.

Аврам и ћата чине притисак на кмета, да овај не прима наш лист а терају га да држи „Видело“. Али честити кмет Младен Јовић му је одговорио на овај дрски захтев врло zgodно. Он му је рекао: „ми видимо добро, нисмо ћовани и за то нам не треба ваше „Видело“. Тражите следеће на им дајте „Видело“ а нама оно не треба.“ По сада „оу већ и следећи упознали рад „виделовачки“ те и нама не треба њихов орган у коме се безобзирно свака истина изврће и изопачава.

— 8. ов. месеца сахрањен је генерал Ранко „Алимвића“ уз велико случађење грађанства престолнице. Сви правци народно либералне странке испратили су покојника до гроба. Сви родови војске, који се налазе у Београду учинили су му последњу почаст и уз туђини марш војене банде, пратили га до вечне куће. Опело је било у ваванесеној цркви, одакле се после кренуо спровод поред коначка терасијама на гробље. На гробу је говорио лепо беседу г. Андра С. Квићанин, у којој је нацртао рад и заслуге покојног Ранка. При спуштању у гроб пуцано је из топова и платоном из пу-

шка. Мир пепелу генерала Ранка Алимвића!

— Између 6. и 7. овог месеца догодио се велики пожар у кући г. Јакова Туцаковића саветника у пензији, где је постојала фабрика папира, карата и других ствари од хартије, Јована Марковића. Кућа је готово сва изгорела, само су остали голи зидови. Пожар се догодио по свој прилици небрежењем младих Марковићевих. Г. Туцаковић оштећен је јако овим пожаром.

— „Н. С. Преса“ доноси из Београда вест, да је архимандрит Дучић, који је путовао пре кратког времена у некој „мисији“ патријарху васељенском у Цариград. донео поруку од патријарха, да он сматра разрешење митрополита српског Михаила као незаконито, и да „администратор“ епископа Мојсеја, непризнаје никакво. Свето миро је Дучић с тешком муком, и особитим заузимањем српског посланика у Цариграду, могао добити. О овоме смо ми и без „Н. С. Пресе“ уверени.

Управа „Дружине за потпомагање Српске Књижевности“ обзнањује, да су скупљачи дружинског органа „Српске Независности“ ови:

1. У Алексинцу, г. Милосав Радивојевић, члан окр. суда;
2. У Аранђеловцу, г. Милутин Ризнић, трговац;
3. У Бољевцу, г. Илија Стојановић, трговац;
4. У Ваљеву, г. Манојло Пањевић, трговац;
5. У Враћи, г. Деспот Бацовић;
6. У Гор. Милановцу, г. Мијајло Протић, свештен.;
7. У Заичару, г. Живојин Величковић, правозаступник;
8. У Жабару окр. Пожаревачког, г. Ђока Пантелић, писар општине рекиначке.
9. У Јагодини, г. Ђока Петровић, правозаступ.;
10. У Краљеву, г. Јевта Сувочешмаковић;
11. У Крушевцу, г. Среџа Лазаревић;
12. У Крагујевцу, књиџара Г. Боже Вуловића;
13. У Лозници Г. Тома Бошковић, трговац.
14. У Неготини, г. Дим. Машић, трговац;
15. У Нишу, г. Андреја Рајичић, терзија;
16. У Паланци (смедвревској) Стеван А. Цветковић трговац;
17. У Петровцу (окр. Пожарев.) г. Рака Кукић;
18. У Прокупљу, г. Сава Петровић;
19. У Рашкој, г. Станко Петровић, трговац;
20. У Рачи (Крагујевачкој) г. Мијаило Ивановић, свећеник;
21. У Смедереву г. Светозар Спасић трговац;

22. У Свилајнцу, г. Живојин Седларац;

23. У Ужици г. Милош Јеремић;

24. У Шапцу, г. Петар Стевановић;

За остала места обзнањениће се доцније, кад се буду добили одговори од „поздружина“.

Од Управе „Дружине за потпомагање Српске Књижевности“.

ИЗЈАВА

Мојим пријатељима у Ваљеву.

На св. Архангела Михаила — 8. овог мес. као на дан мога крсног имена, по велики број грађана из Ваљева изволио је телеграфским путем јавити ми се, са пријатељском изјавом честитања, каква је у таквим данима код нас Срба обична.

Ту њихову изјаву ја ценим као још један нов доказ њиховог искреног пријатељства и доброг расположења према мени и моме раду, које сам осећао и док бежах у кругу њиховом.

Она ће у мени још већа утврдити ону добру успомену, на моје драге тамошње пријатеље, коју сам од туда и изнео.

И ја сматрам за пријатну дужност, да овим путем изјавим благодарност свима мојим тамошњим пријатељима, који су ми се тога дана јавили, на њиховом одзиву и поздраву у прослави мога крсног имена, чиме су тај дан за ме још значајнији учинили, желећи им, да и њихови млади дочекају, својим радом стећи код својих суотрађана оваково исто пријатељско уверење и расположење, какво ја видим у њиховој изјави.

9. Новембра 1882 г.

у Београду.

Јеорџ А. Андоновић
члан апелаци. суда.

ТЕЛЕГРАМИ

Лозница, 7 новембра.

Јуче плати Кундовић 154 дин. казне за 25 дана затвора. Знат позивом ноћу, и оног дана кад је разрешен.

Смедерево, 7 новембра

„Видело“ 152 број донело је из Смедерева по свему неистинит телеграм. Писмом опширније.

Куршумлија, 10. Нов.

Комесари набрав лаворике у старој постојбини јуначког Страхине одоше јутрос. Нишлије, алексиначани јагодинци и остала браћа сиремајте им дочек!

„Београдска Задруга за међу собно помагање и штедњу“ отпочела је своју радњу од 1 овог и прима уплате на удеоичке књижице у своме стану који се налази у кући г. С. Вељковића срам Руског Цара.

У исто време прима и новац под камату по 7% а издаје по 10%. — 5. октобра 1882 г

у Београду.

Управни одбор.

НЕДЕЉНИ РЕПЕРТОАР

За месец Новембар.

Среда 10. Добровећница, шаљива игра у пет чинова, од Ш. Барлиџајерове, превео с немачког С. Д. Которини.

Петак 12. Лукреција Боррија, драма у пет чинова, од В. Иго, превео М. А. Симић.

Недеља 14. Лахан, трагедија у пет чинова, од Ј. С. Поповића. (Прерађен).

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

Уз сарадњу више стручних пчелара, а нарочито уз главну сарадњу већ познатих рационалних пчелара г. г. А. Алексића, инџињера из Београда, и Јована Живановића професора из Карловца, науимо сам да издајем пчеларски лист, под насловом:

ПЧЕЛА

ИЛУСТРОВАН ОРГАН
ЗА СРПСКЕ ПЧЕЛАРЕ

Задатак уредништву овога листа биће:
I Да заступна и потпомаже интересе српских пчелара и пчеларства у опште;
II Да уклања све тегобе, кје су код нас сметале напредовању овој веома корисној привредној радњи;

III Да прати, саопштава и објашњава све нове проналаске на пољу пчеларства, као и све оно што би ишло у прилог српским пчеларима, и у опште доносило користи рационалном пчеларству;

IV Да упозна наш свет теоријом и практично са новим начином пчеларења, и да што више рашири пчеларство са Ђерзиковим кошницама;

V Да даје прилике за практично изучавање и темељније усавршавање у рационалном пчеларству на разне начине. Тако ће уредништво гледати: 1., Да по могућству држи што више практичних предавања приликом каквих већих скупова као и пчеларима у оним местима, у чијој је околини данас пчеларство највећма раширено. 2., Да сваке године отвара поучне курсове и изложбе разни хистема Ђерзикових кошница и других справа потребних за рационално пчеларство; и

VI Да препоручује где се могу добити јестине а најбоље Ђерзикове кошнице и остале справа, и да све ово набавља и отирава сваком претплатнику „Пчеле“.

Према главном задатку овоме, „Пчела“ ће бити од потребе и користи сваком српском пчелару а највише учитељима и свештеницима, који су за ово рационално пчеларство најприличнији и најприкладнији да уче, раде и верују, и који су најпре познати да у вароду у свему предаваче. С тога се обраћам пре свега њима, а нарочито онима који већ раде пчеларство с модбом, да се заузму око скупљања претплата на овај лист. На послетку, надам се, да ће и сви остали пријатељи пчеларства одазвати се овоме позиву, те ће потпомоћи да се одржи овај једини пчеларски лист.

Пчела ће излазити за сад један пут месечно на целом табаку. Први број изаћи ће 1 јануара идуче године.

Цена је листу за цеду годину 4 динара за Србију или 2 фор. а. ср. за остале српске земље. Претплата се шаље у пливеном писму или упућеницом у напред уредништву „Пчеле“ или књиџари В. Валожића у Београду (Belgrad — Serbien).

Умољавају се сви српски новинари да овај позив изводе прештампати у својим листовима.

20. Октобра 1882. год.
у Београду.

УРЕДНИК „ПЧЕЛА“

ДРАГУТИН ПОЈНИКОВИЋ

ПРОФ. ВЕД. ШКОЛЕ П. СРЕЂКОВИЋА
ИЗ

СРПСКЕ ИСТОРИЈЕ

1. Чеслав од 933—962 г. (4 шт. таб.) 50 дн. пара.
 2. Владимир II (1101—1113) краљ Архонтје Дукањске (3 шт. таб.) кошта 25 дн. пар.
- Може се добити у *књижари Петра Турчића*.

Огласи

КАНЦЕЛАРИЈА **Борђа Половића** адвоката налази се у Милановој улици преко пута од гостионице код „*Мајдана*.“ 195—13

НЕ МОГУ ОВЕ ГОДИНЕ НА ВАВЕДЕЊЕ (21. Новембра) да дочекујем госте.

Дим. Миловановић,
учит. у палилули. 3—2

Број 193

ФОТОГРАФИЈА

Јављам поштованој публици да сам овде у Београду отворио фотографски Ателије у коме ћу тамо извршавати сликање у разним величинама и са умереном ценом задовољити сваког посетиоца.

Ателије постоји до куће г. Карастојановића, књаз Михајлова улица.

С поштовањем
В. Даниловић

3—3 фотограф из Темишвара.

АЈВАРА ФРИШ

ког као и остали еспан са најумеренијом ценом продајем тако даће п. муштерија подпуно бити задовољна са еспапом у мојој бакалској трговини у Београду.

Б. А. Борисављевић,
сирам Коларчетове пивнице

3—3

ЖИВОЛИН С. ВЕЛИЧКОВИЋ

ЈАВНИ ПРАВОЗАСТУПНИК ЗА ОКР. ЦРНОГРЧКИ

нуди своје услуге онима, који су нужни правничке помоћи на суду.

ПОЧЕМ САМ ЈА ДОЛЕ ПОДПИСАНИ МОЈ ФИЗИКАЛ ДУВАНЦИЈСКЕ РАДЊЕ У НИШУ ПРОДАО Г. НОВАКУ ЈОВАНОВИЋУ ДУВАНЦИЈИ У НИШУ.

Ја сам истоме Новаку и вересију појединих мојих муштерија продао да он у место мене наплати, зато позивам учтиво све моје муштерије кои ми дугују у Нишу и којима се Новак обрати са тражењем даму као пуномоћнику моме плате, иначе ћу у противном случају судским путем од истих тражити и наплатити.

Београд.
26/10 1882.

С ПОШТОВАЊЕМ
Д. С. Марковић,
дуванција из Београда.

Број 190.

2—3.

Част ми је свима мојим пријатељима као и поштов. грађанству до знања ставити, да сам овде у Београду у кући поч. Николе Милековића ћурчије на теразијама отворио дуванцијску радњу коју сам са свим сортама доброг дуван снабдео.

Препоручујући моју радњу, трудите се да као стручњак штов. потрошачима са добрим и укуским дуваном, а са умереном ценом на услузи будем.

Молећи за могобројну посету, препоручујем се

С поштовањем

Јусуф Х. Асановић Нишлија
дуванција „код султана“
на теразијама.

Бр.

2—5

У ТРГОВИНИ

Браће Карапешкића

може се добити велики избор сваковрсних музикалија из првих Европских фабрика Беманага (Егеде) и то: Виолине, Виоле, Виодончела и Виолона (Басова) од простих до најфинијих, сваковрсних жица и осталога прибора за исте. Гитара, флаута и кларинета. Армоника од најмањих до највећих, верглова малих, мелодеопа, манивила и многе друге за децу. Исто тако може се добити и кутија за виолине без и са бравом.

СТОЈАН Д. ЈОВАНОВИЋ

ЈАВНИ ПРАВОЗАСТУПНИК ЗА ОКР. ЂУПРИЈСКИ.

Пружа своју правничку помоћ свакоме. Сиротињу заступа бесплатно пред свима судовима и властима.

Ђуприја.

Новембра 1882 год.

Број 66

4—1

НАЈНОВИЈА НАКЛАДА

КЊИЖАРЕ БРАЋЕ ЈОВАНОВИЋА У ПАНЧЕВУ.

ПРИПОВИЈЕСТИ

СТЕПАНА МИТРОВА ЉУБИШЕ. С сликом *ишчевом*. Ова је књига баш сада изашла, о којој вели један знатан књижевник: „Ове оригиналне приче вавредно су занимљиве. Све су црпене из душе народа, у њима се огледа народно мишљење и осећање. Слике су у прав типова, језик жив, кратак и карактеристичан. Љубишине су приче епохалне, јер су ове не само богат извор за наш народни језик, него ће се користити и они, који се баве културном историјом.“... Цена фор. 1.20 или 2 динара 70 пара (26 табака 8^о).

<p>СВЕТИСЛАВ И МИЛЕВА <i>Јов. Стев. Половића.</i> Жалосно позорије у 4 дејства. 16. нов. или 35 пара.</p>	<p>ЦАР ДУШААН у народним песмама. Са сликом његовом. 15 нов. или 35 пара.</p>	<p>ГОРСКИ ВЈЕНАЦ. Историјско зблиће при по четку XVIII. вијека. <i>Сачинио Петар Петровић Његрич</i> 32 нов. или 70 пара.</p>
<p>ЈАДВИГА. Историјски драмат из XIV. столећа у 5 чинова. <i>Написала Г. К. Пузичкима.</i> с пољскога. 16 нов. или 35 пара.</p>	<p>ЖИТИЈЕ св. оца Николоја. Написао по црквеним изворима и предањима <i>Александар Павловић падох</i> 20 нов. или 45 пара.</p>	<p>ЧЕТИРИ КРЕП. породична слика <i>Софије Подласке.</i> Превод с пољскога. 32 нов. или 70 пара.</p>
<p>ПРИПОВЕТКЕ АЛФОНСА ДОДЕТА. Превод са француског. 16 нов. или 35 пара.</p>	<p>АТАЛА. Роман од Шатобријана. С француског превео <i>Д. Јеориб.</i> 50 нов. или 1 динар.</p>	<p>СВЕТИ САВА први српски архиепископ, светитељ и просветитељ народни. написао <i>Л. П.</i> 15 нов. или 35 пара.</p>
<p>ДЕЛА ДОСИТИЈЕВА III. књига: <i>Савети вправог разума.</i> 32 нов. или 70 пара.</p>	<p>ЉУТИЦА БОГДАН у народним песмама. Са сликом његовом. 15 нов. или 35 пара.</p>	<p>ЦИГАНИН. Позоришна игра у 3 чина. НАПИСАО <i>Е. Силвестроје.</i> СА СРПСКУ ПОЗОРИШТУ УГДЕСКО А. ХАЦИЋ. 16 нов. или 35 пара.</p>
<p>ЖИТИЈЕ Св. Великомученика Димитрија. Написао по црквеним изворима <i>Александар Павловић падох.</i> 15 нов. или 35 пара.</p>	<p>ЖИВОТ <i>Димитрије Обрадовић.</i> које је у калугерству прозвао Доситије За српску омладину навео П. Деспотанић. 45 нов. или 1 динар.</p>	<p>ЖИТИЈЕ ХРИСТОВО написао по јеванђељу <i>Александар Павловић.</i> падох. 20 нов. или 45 пара.</p>

ДОН КИХОТЕ ОД МАНЧЕ

желео, да се овај дивни роман на српски преведе. Не само младеж, но и одрасли ваћи ће у њему пуно уживања. Ово издање украшено је многим сликама — 90 нов. или 2 динара.

ПРИПОВЕТКА МИГЕЛА СЕРВАНТЕСА САВЕДРЕ.

Још је Доситије желео, да се овај дивни роман на српски преведе. Не само младеж, но и одрасли ваћи ће у њему пуно уживања. Ово издање украшено је многим сликама — 90 нов. или 2 динара.

ЈЕДАН БРАК, КОЈИ СЛУША трећу годину философије на великој школи, тражи кондиције за гимназију и реалку. Пријавити се треба у редакцији овога листа.

1—1

НОВ ПРОИЗВОД

Као смокве бадем пиривач лимуно ве поморанце суво грожђе сардине у кутијама и бурињима завтина у више сорте све фришко и продајем са најумеренијом ценом тако да ће п. муштерије бити подпуно задовољни у бакалској трговини

Б. А. Борисављевића

У Београду сирам коларчетове пивнице
Број 138 3—3

ЂУМУРА КОСТОЛАЧКОГ

продајем 100 килограма (80 ока) по 1⁴⁰/₁₀₀ динара постављен у кућу.

Поручбине се примају у мојој пивари и у бакалници г. Димитрија Ђорђевића код теразијске чемене.

1—3 **Борђе Вајферт.**

Објава.

Поред моје дуњанске радње отворио сам радњу и механску у Јагоди. За деловоћу ове моје радње узео сам Франца Гаштапага овд. Ово дајем јавности на основу § 5-ог закона трговачког.

28 августа 1882 год.
у Јагоди.

Мата К. Аранђеловић.

Бр. 57. 5—5.

ШЕШИРА И ОБУЋА

мушких и женских у великом избору добила је трговина

Миловановића и Анчића
у кнез Михајловој улици

КЕСА ДУВАНЦИЈСКИХ И БАКАЛСКИХ МОГУ СЕ ДОБИТИ У ШТАМПАРИЈИ КОД „СВ. САВЕ.“

ГОСПОЈАМА И ГСПОЈИЦАМА

које желе да изуче сваковрсно женско одело хаљине као и преобуке кројити, даље коме треба раденица у кући, нека се обрати управитељу штампарије код Св. Саве. 1—2

ПРИЈАТНА ЕКЗИСТЕНЦИЈА

и независан рад који се исплаћује, пружа се образованим људима. Ближа извешта даје експедиција листа. бр. 109. 19—36

НА ААН МОЈЕ СЛАВЕ 11. т. мес. не примам честитања.

Драгутин Жабарац.

Мој мили супруг

ГЕНЕРАЛ

РАНКО АЛИМПИЋ

ЧЛАН ДРЖ. САВЕТА

После тешког боловања пресели се у вечност 7 овог мес. у 8 сахати у 56 години свога живота.

Јављам ову тужну вест за мене, Ранковим и мојим пријатељима и познаницима.

ОЖАЛОШТЕНА СУПРУГА:

Милева Р. Алимпић, рођена
П. Вукомановић 1,3